

уподобань, байдужість до рідних та близьких у поєднанні з відчуттям недостатньої підтримки з їх боку, зменшення обсягу та інтенсивності соціальних контактів.

Професійне вигорання можна розглядати як певне відгалуження професійної деформації, яке частково збігається з нею. Професійне вигорання пенітенціарного працівника може виникати значно раніше, протікати швидше і бурхливіше, ніж професійна деформація. Воно свідчить про повний регрес професійного розвитку особистості. Професійне вигорання суттєво знижує основні показники (кількість, якість, надійність) службової діяльності, у той час як професійна деформація на початковому рівні, виконуючи функцію психологічного захисту, навіть сприяє ефективності службової діяльності.

Охріменко І. М.,

*доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ*

Лигун Н. В.,

*кандидат психологічних наук, доцент,
начальник відділу психологічного
забезпечення Департаменту персоналу,
організації освітньої та наукової
діяльності МВС України*

СУЧАСНА МОДЕЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Процеси європейської інтеграції охоплюють дедалі більше сфер життєдіяльності, включно вищу освіту. Україна чітко визначила орієнтир на входження в освітній і науковий простір Європи, здійснює модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських вимог, дедалі наполегливіше працює над її практичною реалізацією в системі Міністерства внутрішніх справ України.

Відповідно до Стратегії розвитку системи МВС України до 2020 року, Концепції реформування освіти у Міністерстві внутрішніх справ [1], одним із необхідних кроків став розвиток відомчої системи освіти та підготовки кадрів, насамперед, поліцейських. Важливою складовою реалізації Концепції стала розробка та затвердження державного освітнього стандарту з професії «поліцейський» на основі *компетентнісного підходу*.

Так, зокрема, на думку В. Болотова, В. Серікова, компетентнісний підхід як напрям модернізації сучасної освіти відображає зміст освіти, що не зводиться до знаннєво-орієнтованого компонента, а передбачає набуття цілісного досвіду вирішення життєвих проблем, виконання ключових функцій, соціальних ролей тощо [2]. Інші дослідники також переконують, що компетентнісний підхід здатен переміщувати акценти із процесу накопичення нормативно визначених знань, умінь і навичок у площину формування й розвитку в слухачів здатності практично діяти і творчо застосовувати здобуті знання й набутий досвід у різних ситуаціях [3].

Отже, загалом можна стверджувати про те, що застосування компетентнісного підходу, у тому числі під час професійної освіти поліцейських, зумовлює не лише інформованість слухача, а й розвиток умінь вирішувати прикладні проблеми, які виникають у життєвих та службових ситуаціях.

Відповідно до Концепції запровадження трирівневої моделі підготовки поліцейських, затвердженої наказом МВС України від 29.01.2018 року № 51 “Про затвердження Концепції запровадження трирівневої моделі підготовки поліцейських” [4], визначено три рівні професійного навчання сучасних поліцейських:

1. базовий рівень;
2. початковий та бакалаврський рівень вищої освіти;
3. магістерський рівень вищої освіти.

Базовий рівень, зокрема, передбачає навчання поліцейських, які вперше прийняті на службу в поліцію та зобов’язані пройти первинну професійну підготовку. Термін такого навчання складає 6 місяців з подальшим присвоєнням кваліфікації «кваліфікований робітник». *Поліцейському видається документ державного зразка*. Упродовж наступних шести місяців поліцейські несуть службу на посадах молодшого складу поліції під керівництвом наставників.

Початковий та бакалаврський рівень вищої освіти – після дворічної служби в поліції поліцейські, які мають відповідні показники за напрямом поліцейської діяльності, рекомендуються на здобуття другого рівня в закладах вищої освіти МВС України.

Поліцейські, які мають базову середню освіту – здобувають ступінь *молодшого бакалавра*.

Поліцейські, які мають вищу освіту – проходять перепідготовку (спеціалізацію) для потреб поліції.

Через два роки служби в органах та підрозділах поліції такі особи можуть бути рекомендовані до навчання у ЗВО МВС України для здобуття ступеня *бакалавра*.

У той час *магістерський рівень вищої освіти* охоплює наступний алгоритм: здобувши ступінь бакалавра та через два роки служби, поліцейські можуть бути рекомендовані до навчання у ЗВО МВС України для здобуття ступеня *магістра*.

У продовження окресленої проблематики варто також зазначити, що у відповідності до вимог наказу МВС від 30.10.2017 року № 896 “Про затвердження складу робочої групи для розроблення стандарту професійної (професійно-технічної) освіти на основі компетентнісного підходу за робітничою професією “поліцейський” фахівцями було розроблено Стандарт професійної (професійно-технічної) освіти за професією «Поліцейський» за кодом 5162 [5]. Стандарт є продуктом комплексної та відповідальної роботи працівників Міністерства освіти і науки України, Міністерства соціальної політики України, представників програмного офісу ІСІТАР, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, закладів вищої освіти МВС України та Державної установи «Академії патрульної поліції» Національної поліції України, який пройшов обговорення, узгодження та схвалення.

Крім того, вперше підготовка поліцейських передбачає первинну професійну підготовку, яка базується на виправданому компетентнісному підході та структурується за модульним принципом. *Цей принцип визначає три групи компетентностей:*

➤ *загальнопрофесійні* – знання та уміння, що є загальними (спільними) для професії 5162 Поліцейський (за спеціалізаціями);

➤ *ключові* – загальні здібності й уміння (психологічні, когнітивні, соціально-особистісні, інформаційні, комунікативні), що дають змогу особі розуміти ситуацію, досягати успіху в особистому й професійному житті, набувати соціальної самостійності та забезпечують ефективну професійну й міжособистісну взаємодію (набуваються впродовж всього терміну навчання поза робочим навчальним планом);

➤ *професійні* – знання та уміння особи, які дають їй змогу виконувати трудові функції, швидко адаптуватися до змін у професійній діяльності та є складовими професійної кваліфікації.

Таким чином, серед принципів професійного розвитку сучасних поліцейських кадрів провідним визначено реалізацію компетентнісного підходу, що передбачає можливість набуття цілісного досвіду виконання ключових службових завдань і функцій, соціальних ролей, вияву компетенцій.

Сучасна модель професійної освіти українських поліцейських дозволить оперативно реагувати на нові виклики, рухатись на одній хвилі з міжнародними партнерами.

Список використаних джерел

1. Стратегія розвитку системи МВС України до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mvs.gov.ua/ua/pages/strategiya_2020.htm
2. Болотов В. А. Компетентностная модель : от идеи к образовательной парадигме / В. А. Болотов, В. В. Сериков // Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 7–13.
3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : Світовий досвід та українські перспективи / [за заг. ред. О. В. Овчарук]. – К. : К.І.С., 2004. – 112 с.
4. Про затвердження Концепції запровадження трирівневої моделі підготовки поліцейських : наказ МВС України від 29.01.2018 року № 51 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS815.html
5. Про затвердження складу робочої групи для розроблення стандарту професійної (професійно-технічної) освіти на основі компетентнісного підходу за робітничою професією “поліцейський” : наказ МВС України від 30.10.2017 року № 896 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS794.html.

Пахомов І. В.,

начальник циклу психолого-педагогічних

дисциплін Білоцерківського центру

підвищення кваліфікації персоналу

Державної кримінально-виконавчої служби

України

ПЕРСПЕКТИВИ НАВЧАННЯ СВЯЩЕНОСЛУЖИТЕЛІВ (КАПЕЛАНІВ), ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ДУШПАСТИРСЬКУ ОПІКУ ЗАСУДЖЕНИХ ТА ПЕРСОНАЛУ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Одним з конституційних прав людини є право на свободу віросповідання. Особливо актуальною реалізація даного права є для засуджених та осіб, взятих під варту. Забезпечення цього права в Україні здійснюється шляхом організації душпастирської опіки засуджених, яка реалізується представниками релігійних організацій (далі – в’язничними капеланами).

14 травня 2015 року Верховна Рада України прийняла Закон №419-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання діяльності священнослужителів (капеланів) в органах та установах, що належать до сфери управління Державної пенітенціарної служби України», де визначено порядок організації душпастирської опіки засуджених та сприяння проведенню